

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 163/2015-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpených advokátom JUDr. Augustínom Tomášom, Advokátska kancelária, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obo 111/2010 zo 14. decembra 2010 a sp. zn. 1 Obdo V 11/2011 z 27. septembra 2012 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] a [REDAKČNÝ ZNAČENIE] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2012 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] a [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv

garantovaných čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obo 111/2010 zo 14. decembra 2010 a sp. zn. 1 Obdo V 11/2011 z 27. septembra 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na prieskumnom pojednávaní konanom na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) 11. septembra 2000 pod sp. zn. 2 K 249/98 sťažovatelia popreli prihlásenú pohľadávku navrhovateľa konkurzu ČSOB a. s., Praha, Česká republika, vedenú pod poradovým č. 2. Žalobou z 28. septembra 2000 sa ČSOB a. s., Praha, Česká republika, domáhala určenia pravosti svojej popretej prihlásenej pohľadávky. Konanie je vedené na krajskom súde pod sp. zn. 13 Cb 767/2000. Dňa 20. februára 2009 bol krajskému súdu doručený návrh na zmenu účastníka na strane žalobcu. Uznesením č. k. 13 Cb 767/2000-272 z 5. mája 2009 krajský súd pripustil zmenu účastníka na strane žalobcu, kedy sa žalobcom o zistenie popretej pohľadávky stala ČSOB a. s., Michalská 18, Bratislava. Konkurzným veriteľom z predmetnej popretej pohľadávky v konkurznom konaní sp. zn. 2 K 249/98 ostala podľa sťažovateľov ČSOB a. s., Praha, Česká republika. Dňa 31. marca 2010 krajský súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku sa žalobca odvolal. Sťažovatelia sa k odvolaniu žalobcu vyjadrili podaním z 26. júla 2010 a navrhli napadnuté rozhodnutie potvrdiť. Najvyšší súd sp. zn. 1 Obo 111/2010 zo 14. decembra 2010 napadnuté prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil na prvý stupeň na ďalšie konanie. Sťažovatelia napadli odvolacie rozhodnutie prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolaním, v rámci ktorého predložili súdu aj vlastné vyjadrenie z 22. januára 2011. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 11/2011 z 27. septembra 2012, doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľov 29. októbra 2012, dovolanie odmietol.

3. Sťažovatelia sú toho názoru, že napadnutými uzneseniami došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu, ktoré im vyplýva z čl. 46 ods.1 ústavy, a že bolo porušené ich právo na prejednanie veci súdom v primeranej lehote vyplývajúce

z čl. 6 ods. 1 dohovoru a ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Podľa sťažovateľov najvyšší súd ako odvolací súd vyhovel odvolaniu žalobcu, ktorý nebol účastníkom konkurzného konania, a teda nebol aktívne vecne legitimovaný na vedenie daného incidenčného sporu. Dovolací súd túto vadu konania vedúcu k zmätočnosti rozhodnutia nenapravil. Na zmenu účastníka incidenčného konania na strane navrhovateľa (veriteľa) sa vyžaduje podľa názoru sťažovateľov zmena účastníka konkurzného konania v dôsledku zmeny veriteľa a podanie procesného návrhu na zmenu účastníka konania podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). K zmene účastníka konkurzného konania môže podľa vyjadrenia sťažovateľov dôjsť len vstupom do konania tej osoby, ktorá nadobudne pohľadávku od pôvodného veriteľa, a to postupom podľa § 7 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“). Podľa sťažovateľov ak sa nový veriteľ nestane účastníkom konkurzného konania, alebo konkurzný súd rozhodne o nepripustení zmeny účastníkov konkurzu, súd v incidenčnom konaní rozhodne o jeho prístupení do konania, ak sú splnené podmienky ustanovené v § 92 ods. 2 a 3 OSP. Následne súd musí podľa názoru sťažovateľov návrh na určenie pohľadávky zamietnuť, pretože nový veriteľ nie je účastníkom konkurzného konania, a preto nemá aktívnu vecnú legitimáciu. Nový veriteľ tak nemôže preukázať právny záujem na výsledku incidenčného konania, ktoré je určené len pre veriteľa, ktorý je účastníkom konkurzného konania.

5. Sťažovatelia na tomto mieste uviedli, že prvopočiatčným konkurzným veriteľom, ako aj žalobcom v incidenčnom konaní bol zahraničný právny subjekt ČSOB a. s., Praha, Česká republika, IČO: 00001350. Dňa 5. mája 2009 krajský súd v incidenčnom konaní pripustil zámenu žalobcu, keď sa novým žalobcom/navrhovateľom stala právnická osoba ČSOB a. s., Michalská 18, Bratislava, IČO: 36 854 140. Dňa 5. mája 2009 však nový navrhovateľ v incidenčnom konaní nebol konkurzným veriteľom v konkurznom konaní sp. zn. 2 K 249/98 a nestal sa ním ani do momentu vynesenia rozsudku krajského súdu č. k. 13 Cb 767/2000-304 z 31. marca 2010. Sťažovatelia teda zdôrazňujú, že odvolací súd pri

povinnom postupe podľa § 103 OSP mal zistiť, že odvolanie podal subjekt, ktorý nie je účastníkom konkurzného konania sp. zn. 2 K 249/98, keďže aj v čase vydania odvolacieho rozhodnutia bola konkurzným veriteľom stále ČSOB a. s., Praha, Česká republika, IČO: 00001350. Sťažovatelia dopĺňajú, že v spise sp. zn. 2 K 249/98 neboli v čase rozhodovania odvolacieho súdu žiadne listiny preukazujúce prechod alebo prevod pohľadávky z veriteľa ČSOB a. s., Praha, Česká republika, IČO: 00001350 na kohokoľvek iného.

6. Podľa sťažovateľov odvolací súd tým, že neskúmal, či je zmenený navrhovateľ/odvolateľ na podanie odvolania aktívne vecne legitimovaný, a vyhovením odvolaniu priznal práva účastníka konania subjektu, ktorý nebol konkurzným veriteľom, to všetko za stavu vecnej správnosti napadnutého prvostupňového rozhodnutia, porušil základné právo sťažovateľov na spravodlivé prerokovanie ich veci nestranným a nezávislým súdom zaručené čl. 46 ods.1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Pokračujúc vo svojej sťažnosti, sťažovatelia uviedli, že uvedené nedostatky neodstránil ani dovolací súd, keďže tento dovolanie odmietol ako neprípustné, pričom v odôvodnení uviedol, že skúmal aj existenciu väd vedúcich k zmätočnosti rozhodnutia uvedených v § 237 OSP. Podľa sťažovateľov vadu odvolacieho rozhodnutia spočívajúcu vo vyhovení odvolaniu podaného osobou, ktorá na jeho podanie nebola oprávnená, pretože nebola konkurzným veriteľom, však dovolací súd nepostrehol, pričom podľa názoru sťažovateľov ide o vadu spočívajúcu v porušení všeobecných procesných princípov subsumovateľných pod vadu konania v zmysle § 237 písm. f) OSP. Podľa sťažovateľov dovolací súd sa s námietkou nerozhodnutia odvolacieho súdu o námietke nedostatku aktívnej legitimácie odvolateľa vysporiadal vadne, táto námietka ostala neriešená a postup súdu, ktorým bola odňatá možnosť účinne pred súdom v odvolacom konaní konať, ostal nenapravený.

8. Sťažovatelia ďalej uviedli, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 111/2010 zo 14. decembra 2010, ktorým bolo zrušené vecne správne prvostupňové rozhodnutie, došlo k neproporcionálnemu posilneniu zásady hľadania materiálnej pravdy v spore, za situácie, keď boli splnené zákonné podmienky na potvrdenie napadnutého prvostupňového

rozhodnutia, a to všetko na úkor porušenia základného práva sťažovateľov na rozhodnutie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže konanie o určenie pravosti prihlásenej pohľadávky trvá viac ako 10 rokov.

9. V závere sťažovatelia navrhli tento petit:

„Základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo porušené Uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Obdo V/11/2011 zo dňa 27.09.2012 a Uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Obo/111/2010 zo dňa 14.12.2010

Ústavný súd SR zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Obdo V/11/2011 zo dňa 27.09.2012 a Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Obo/111/2010 zo dňa 14.12.2010 a vec vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi 1/ priznáva Ústavný súd SR primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000,- €. Sťažovateľovi 2/ priznáva Ústavný súd SR primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000,- €. Primerané finančné zadostučinenie je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v sume 341,81 € na účet ich právneho zástupcu JUDr. Augustína Tomáša, advokáta so sídlom Floriánska 16, Košice, do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

11. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu z dôvodov, že najvyšší súd ako súd odvolací aj dovolací (i) viedol konanie s účastníkom konania, ktorý nebol podľa mienky sťažovateľov aktívne legitimovaný na iniciovanie incidenčného konania (v rámci ktorého koná a rozhoduje krajský súd), ako aj odvolania, (ii) pričom zároveň došlo k porušeniu práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, keďže konanie o žalobe o určenie pravosti prihlásenej pohľadávky trvá už viac ako 10 rokov.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením

najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 11/2010 zo 14. decembra 2010

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

13. Ťažiskovou námietkou sťažovateľov je, že najvyšší súd ako súd odvolací viedol konanie s účastníkom konania, ktorý nebol podľa mienky sťažovateľov aktívne legitimovaný na podanie odvolania.

14. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obo 111/2010 zo 14. decembra 2010 zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 13 Cb 767/2000-304 z 31. marca 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pokiaľ sťažovatelia namietajú, (i) že prvopočiatočným konkurzným veriteľom, ako aj žalobcom v incidenčnom konaní bol zahraničný právny subjekt ČSOB a. s., Praha, Česká republika, IČO: 00001350, (ii) že krajský súd v incidenčnom konaní uznesením č. k. 13 Cb 767/2000-272 z 5. mája 2009 pripustil zámenu žalobcu, keď sa novým žalobcom/navrhovateľom stala právnická osoba ČSOB a. s., Michalská 18, Bratislava, IČO: 36 854 140, avšak nový navrhovateľ v incidenčnom konaní nebol konkurzným veriteľom v konkurznom konaní sp. zn. 2 K 249/98 a nestal sa ním ani do momentu vynesenia rozsudku krajského súdu č. k. 13 Cb 767/2000-304 z 31. marca 2010, a teda právnická osoba ČSOB a. s., Michalská 18, Bratislava, IČO: 36 854 140, nemohla byť účastníkom incidenčného konania a nebola aktívne legitimovaná na podanie odvolania v rámci incidenčného konania, tak ide o vadu, ktorú mohli sťažovatelia ešte vždy namietat v odvolaní proti uzneseniu krajského súdu č. k. 13 Cb 767/2000-272 z 5. mája 2009 (sťažovatelia však netvrdili a ani nepreukázali, že odvolanie proti tomuto uzneseniu podali), resp. v prvostupňovom incidenčnom konaní pred krajským súdom (ktorý pripustil zámenu žalobcu a koná s právnickou osobou ČSOB a. s., Michalská 18, Bratislava, IČO: 36 854 140, ako s účastníkom konania), kde bola vec vrátená po vydaní uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 111/2010 zo 14. decembra 2010 (v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V/11/2011 z 27. septembra 2012).

15. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát uviedol, že podstata základného práva priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita predurčená zákonom je vyjadrením základného práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy.

16. Z citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov, a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 155/05, III. ÚS 328/05, IV. ÚS 16/09, IV. ÚS 552/2013).

17. *Hic et nunc* ústavný súd pripomína zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (bdelým prináležia práva) rozvíjanú v pomeroch moderného právneho štátu, ktorá poníma subjekty právnych vzťahov ako emancipovaných jedincov a entity, ktorí sa musia aktívne pričiniť o to, aby ich práva boli rešpektované a chránené, a nespoliehať sa na ochranársku ruku paternalistického štátu (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV.ÚS 1106/08 z 10. marca 2009, bod 22). Táto zásada teda zdôrazňuje aj vlastné pričinenie na ochranu svojich práv vyžadujúc, aby aj sťažovateľ sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu, a využil prostriedky, ktoré mu poskytuje zákon, a následne vykonal prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jeho práv (porov. II. ÚS 213/09, IV. ÚS 57/2011, IV. ÚS 349/2011). Sťažovatelia nepreukázali (a ani netvrdili), že by proti uzneseniu

krajského súdu č. k. 13 Cb 767/2000-272 z 5. mája 2009, ktorým krajský súd pripustil zámenu žalobcu, keď sa novým žalobcom/navrhovateľom stala právnická osoba ČSOB a. s., Michalská 18, Bratislava, IČO: 36 854 140, ako žalovaní podali odvolanie, kde by uvedené nedostatky v postúpení pohľadávky a nedostatku aktívnej legitímácie právnickej osoby ČSOB a. s., Bratislava, byť žalobcom v incidenčnom konaní namietali.

18. Pretože ochranu označeným ústavným právam sťažovateľov bol oprávnený poskytnúť vzhľadom na charakter námietok sťažovateľov odvolací súd v prípadnom odvolaní proti uzneseniu krajského súdu č. k. 13 Cb 767/2000-272 z 5. mája 2009, ako aj z dôvodu poskytnutého priestoru pre komunikovanie týchto námietok opätovne pred prvostupňovým súdom (krajský súd), kde bola vec (rozhodovanie o žalobe o určenie pravosti prihlásenej pohľadávky) vrátená po vydaní napadnutých uznesení najvyššieho súdu, sa námietky sťažovateľov prednesené pred ústavným súdom v sťažnosti javia byť ako neprípustné, resp. predčasne podané.

19. Ústavný súd preto musí sťažnosť sťažovateľov v časti namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 111/2010 zo 14. decembra 2010 odmietnuť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

**K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy
a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn.**

1 Obdo V 11/2011 z 27. septembra 2012

20. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľov. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol: „*V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. V zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 OSP platí, že ak bolo napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, je dovolanie proti nemu prípustné, ak ... Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Nakoľko v prejednávanej veci odvolací súd svojím uznesením zrušil rozsudok súdu prvého stupňa*

a vec mu vrátil na ďalšie konanie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaných v II., III. a IV. rade nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 OSP.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá OSP, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 OSP. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia, Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a) až g) OSP, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 OSP vylúčené. Dovolatelia poukázali na existenciu podmienky prípustnosti dovolania uvedení v ustanovení § 237 písm. f) OSP. Dovolací súd však v rámci svojej zákonnej povinnosti, vyplývajúcej mu z ustanovenia § 242 ods. 1 veta druhá OSP, nezistil žiadne vady konania (namietané alebo nenamietané) upravené v § 237 OSP, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť.

Dovolatelia vzhladli dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP v spojení s § 237 písm. f) OSP /účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom/ v postupe odvolacieho súdu, ktorým im bola odňatá možnosť konať pred súdom tým spôsobom, že odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentmi žalovaného v III. rade uvedenými vo vyjadrení k odvolaniu proti prvostupňovému rozhodnutiu. Nezaujatie žiadneho stanoviska k námietkam a dôkazom žalovaného v III. rade zo strany odvolacieho súdu, ho, podľa neho, oprávňuje namietat, že odvolací súd jeho relevantnú námietku a dôkazy opomenul vyhodnotiť, čím mu bolo znemožnené účinným a efektívnym spôsobom v odvolacom konaní uplatňovať svoje práva, teda konať.

Dovolací súd s názorom dovolateľov nesúhlasí a konštatuje neexistenciu takto namietnutej vady konania. Jej neopodstatnenosť vyplýva zjavne z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, ktorý na č. l. 471-472 výslovne tieto námietky uvádza. S dôvodmi, ktoré

viedli k zrušujúcemu a vracajúcemu rozhodnutiu, sa odvolací súd náležite vysporiadal. Odôvodnenie je zrozumiteľné a vyčerpávajúce, v súlade s požiadavkami kladenými na riadne odôvodnenie súdnych rozhodnutí upravenými v ustanovení § 157 ods. 2 v nadväznosti na ustanovenie § 167 ods. 2 OSP, a so zreteľom na to, že inštitút odôvodnenia súdneho rozhodnutia je jednou z podstatných záruk výkonu súdnej moci.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné ozrejmíť dovolateľom i tú skutočnosť, že tvrdenia žalovaných v II., III, a IV. rade produkované v rámci tohto súdneho konania, s ktorých nevysporiadaním odôvodnili podanie dovolanie títo traja účastníci, nie sú vylúčené z ďalšieho prejednávania, resp. z ďalšieho dokazovania, pretože dovolaním napadnutým uznesením odvolací súd zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Bude preto povinnosťou Krajského súdu v Košiciach, ktorého rozsudok odvolací súd zrušil, akceptovať ustanovenie § 226 OSP a vec opätovne, adekvátne v zmysle intencií odvolacieho súdu, prejsť a vydať nové meritórne rozhodnutie.

Na základe uvedeného, nie je daná existencia dovolateľmi namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f) OSP, a dovolací súd v rámci svojej zákonnej povinnosti vyplývajúcej mu z ustanovenia. § 242 ods. 1 veta druhá OSP, nezistil žiadne iné vady konania upravené v § 237 OSP, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Z tohto dôvodu sa dovolací súd nezaoberal opodstatnenosťou, resp. neopodstatnenosťou, ďalších dvoch uplatnených dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP /konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci/ a § 241 ods. 2 písm. c) OSP /rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci/.

21. Ústavný súd už uviedol, že „predpokladom uplatnenia práva na spravodlivý proces, ktoré sa zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu.

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru.“ (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

22. Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP.

23. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až písm. g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

24. Ústavný súd opakuje, že z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

25. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

26. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody,

pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť ako neprípustné. Navyše, najvyšší súd rovnako, ako aj ústavný súd správne poukázal na skutočnosť, že námietky vznesené sťažovateľmi aj pred dovolacím súdom nie sú vylúčené z ďalšieho prerokovania, resp. z ďalšieho dokazovania, keďže vec odvolací súd vrátil prvostupňovému (krajskému) súdu na opätovné konanie.

27. Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

28. Pokiaľ sa sťažovatelia s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti nimi podaného dovolania nestotožňujú, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení nimi označených práv. K námietkam uvedeným v sťažnosti ústavný súd tiež konštatuje, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nerozhodoval o veciach meritórne, ale iba procesne, nezistiac dovolacie dôvody podľa § 237 OSP.

29. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľov odôvodňujúcu porušenie ich práv ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemôže byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup občianskoprávných súdov v opravných konaniach (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00).

30. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

**K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy
napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu**

31. Sťažovatelia namietli, že vydaním napadnutých uznesení najvyššieho súdu došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

32. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

33. Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

34. Ústavný súd najprv poukazuje na skutočnosť, že sťažovatelia nespájajú potenciálne porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy s postupom najvyššieho súdu, ale napadnutými uzneseniami. Vydaním napadnutých uznesení bolo rozhodnuté o predmete týchto konaní (o odvolaní a dovolaní), a tak bola odstránená prípadná právna neistota účastníkov týchto konaní. Z tohto pohľadu sú námietky sťažovateľov zjavne neopodstatnené.

35. Ak sú sťažovatelia presvedčení, že v rámci incidenčného konania vedeného krajským súdom dochádza k zbytočným prieťahom, sú oprávnení brojiť proti postupu

krajského súdu prostredníctvom právnych prostriedkov ochrany pred porušovaním základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V tomto smere však sťažovatelia proti postupu krajského súdu vo svojej sťažnosti nenamietali.

36. Navyše ústavný súd poukazuje na § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

37. Takýmto právnym prostriedkom je v zmysle judikatúry ústavného súdu sťažnosť pre porušovanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) adresovaná predsedovi konkrétneho súdu.

38. Sťažovatelia v tomto konaní pred ústavným súdom netvrdili a ani nepreukazovali, že takúto sťažnosť na prieťahy najvyššiemu súdu podali. Z tohto pohľadu ústavný súd nemal v tomto konaní za preukázané, že sťažovatelia využili účinný právny prostriedok nápravy, ktorý im zákon o súdoch poskytuje na ochranu ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Na tomto základe ústavný súd musel odmietnuť sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde aj z dôvodu neprípustnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2015